Gemeente Texel

Advies

Evaluatie en Visie Sociaal Domein

Doelenboom

Programma	**2**	**Zorg voor elkaar, veiligheid op orde**

Raadsvoorstel

Voorgesteld wordt te besluiten:

1. Kennis te nemen van de Evaluatie Sociaal Domein
2. de Visie Sociaal Domein "Wij zijn Texel: Sociaal en Gezond, met en voor elkaar" vast te stellen
3. de Strategische visie op de drie transities en transformatie binnen het sociaal domein Kop van Noord-Holland “Voor elkaar, met elkaar” (vastgesteld juli 2013) in te trekken.

Toelichting

Om richting te geven aan het beleid op het sociaal domein voor de komende jaren wordt de raad gevraagd de Visie “Wij zijn Texel: Sociaal en Gezond, met en voor elkaar” vast te stellen. De visie is een dynamisch document dat handvatten biedt voor de toekomst voor het sociaal domein. Het document beschrijft een schets voor de toekomst, de inhoudelijke leidende principes en de rol van de gemeente en vormt daarmee de basis voor uitvoeringsprogramma’s die komende maanden worden opgesteld. De uitvoeringsprogramma’s vormen samen het beleid voor het sociaal domein voor de komende jaren.

Ter kennisname wordt de Evaluatie Sociaal Domein aangeboden. Uit de evaluatie komen aandachtspunten die worden meegenomen bij het opstellen van de uitvoeringsprogramma’s.

Consequenties

Financieel	☑ Ja	☐ Nee	
Personeel/Organisatie	☐ Ja	☑ Nee	
Juridisch	☐ Ja	☑ Nee	
Beleid	☑ Ja	☐ Nee	
Inkoop/Aanbesteding	☐ Ja	☑ Nee	
Deregulering	☐ Ja	☑ Nee	

Majeure risico’s	☐ Ja	☑ Nee	
Beheer	☐ Ja	☑ Nee	
Belanghebbenden	☑ Ja	☐ Nee	
Structuurvisie	☐ Ja	☑ Nee	
Regie			
Zaaknummer			2912764

Bijlagen

1. Evaluatie Sociaal Domein
2. Visie Sociaal Domein "Wij zijn Texel: Sociaal en Gezond, met en voor elkaar"

Evaluatie en Visie Sociaal Domein

Samenvatting

Het college stelt de raad voor om kennis te nemen van de Evaluatie Sociaal Domein. Hierin wordt op hoofdlijnen teruggeblikt op de belangrijkste resultaten van het gevoerde beleid op het sociaal domein de afgelopen jaren. Daarnaast bevat de evaluatie aandachtspunten voor het beleid voor de komende jaren en biedt daarmee relevante input voor de Visie Sociaal Domein en nog op te stellen uitvoeringsprogramma's

Het college stelt tevens voor de Visie Sociaal Domein "Wij zijn Texel: Sociaal en Gezond, met en voor elkaar" vast te stellen. Deze visie beschrijft de leidende principes, een schets voor de toekomst en de rol van de gemeente en vormt daarmee de basis voor uitvoeringsprogramma's die komende maanden worden opgesteld. De visie is een dynamisch document dat handvatten biedt voor de toekomst voor het sociaal domein.

Als leidende principes zijn benoemd: gelijkwaardigheid, kwaliteit van leven, preventie, goede basis om op te groeien en kansen voor een zinvol leven. De uitvoeringsprogramma's worden opgesteld rond vier inhoudelijke clusters:

- Werk & Zekerheid
- Gezond & Veilig opgroeien
- Gezondheid
- Maatschappelijke ondersteuning & Meedoen

Voor deze clusters zijn de toekomstige ontwikkelingen in kaart gebracht. Deze worden verder uitgewerkt in de uitvoeringsprogramma's en gekoppeld aan doelen en acties. De uitvoeringsprogramma's vormen samen het beleid voor het sociaal domein voor de komende jaren.

De huidige visie (uit 2013) is primair gericht op het inrichten en uitvoeren van de nieuwe taken die per 1 januari 2015 op de gemeente af kwamen. Inmiddels zijn we een aantal jaar verder, staat er een stevige basis en wordt gewerkt aan de inhoudelijke doorontwikkeling. Reden genoeg om de visie en het beleid te herzien.

Evaluatie en Visie Sociaal Domein

Argumenten tot advies

1. Een heldere evaluatie (terugkijken) is nodig om te kunnen werken aan de toekomst

Om te kunnen komen tot een nieuwe visie, moeten we eerst terugkijken: welke resultaten heeft het beleid van de afgelopen jaren opgeleverd? Wat is goed gegaan? En welke lessen voor de toekomst nemen we mee?

Daarom is het beleid van de afgelopen jaren geëvalueerd. De kwaliteit van de evaluatie ligt minder hoog dan we zouden willen; dit komt doordat het beleid op het sociaal domein erg gericht is geweest op de organisatie en inrichting (hóe gaan we invulling geven aan onze opdracht?) en doordat inhoudelijke doelen niet voldoende SMART geformuleerd zijn. Dit maakt het achteraf meten van de behaalde resultaten lastig. Dit is een aandachtspunt bij de opstelling van de toekomstige uitvoeringsprogramma's.

De Adviesraad Sociaal Domein is betrokken bij het tot stand komen van de evaluatie.

De evaluatie is kernachtig en op hoofdlijnen, zodat er een duidelijk overzicht is van de belangrijkste resultaten. De evaluatie is opgebouwd rond de thema's Participatie, Wmo, Jeugd, Gezondheid en Inrichting (organisatie).
Per thema is tevens aangegeven wat de belangrijkste aandachtspunten voor de toekomst zijn. Een aantal voorbeelden:

- Verbinding tussen jeugdhulp, onderwijs, sport, cultuur, etc.
- Vervolg op de pilot IJslandse aanpak: brede preventie-aanpak
- Behouden en versterken van een goed lokaal (zorg)aanbod en voorzieningen
- Betaalbaar houden van zorg en ondersteuning
- Verder doorbreken van het taboe rond geldzorgen en schulden
- De Bolder als gezond breed leer-werkbedrijf voor alle Texelaars
- Toename van kwetsbare inwoners (o.a. verward gedrag, dak- en thuisloosheid)
- Texel-breed samenwerken aan Positieve Gezondheid

Deze onderwerpen moeten een duidelijke plek krijgen in toekomstig beleid.

De evaluatie wordt ter kennisname aan de gemeenteraad aangeboden.

2. Een actuele visie geeft richting en helpt bij integrale uitvoering in het sociaal domein

Voor een goede, integrale uitvoering van de taken binnen het sociaal domein is het belangrijk dat de gemeente beschikt over een actuele en gedragen visie. Een visie die richting geeft voor de lange termijn en daarmee de basis is voor verdere beleidsontwikkeling, projecten en uitvoering.

Naast de visie is er een toekomstschets opgesteld: een lange termijn beeld voor Texel dat in gaat op sociale en maatschappelijke aspecten en daarmee raakt aan het brede sociaal domein. Het is het streefbeeld voor Texel over 15 jaar en is opgebouwd rond vijf leidende principes:

1. **Gelijke kansen voor iedereen:**
   Inwoners zijn niet gelijk, maar wel gelijkwaardig en daarom zetten we ons ervoor in dat alle inwoners gelijke kansen hebben.
2. **Inzetten op de kwaliteit van leven:**
   We vinden het belangrijk dat de kwaliteit van leven voor alle Texelaars toeneemt. Daarbij werken we vanuit Positieve gezondheid.
3. **Preventie als basis:**
   Voorkomen is beter dan genezen en daarom zetten we stevig in op preventie.
4. **Een goede basis om op te groeien:**
   Alle kinderen hebben het recht om gezond en veilig op te groeien.

5. **Kansen om een zinvol leven te leiden:**
   Inwoners hebben mogelijkheden om mee te doen en zich te ontwikkelen.

Deze leidende principes zijn de waarden die we dusdanig belangrijk vinden dat toekomstig beleid en besluitvorming in het brede sociaal domein hier steeds aan bij moeten dragen.

De visie gaat ook in op de rol van de gemeente. Deze is uiteengezet in zes punten:
1. De vraagstukken in het sociaal domein zijn een **gezamenlijke opgave** van inwoners, de samenleving, maatschappelijke partners, zorgpartijen, zorgverzekeraars en de gemeente.
2. **We doen wat nodig is**. De vraag van de inwoner en zijn omgeving staat centraal. Elke oplossing kan anders zijn: het bieden **van maatwerk is de basis** van de dienstverlening.
3. We werken **lokaal waar het kan**. Waar dat slimmer of beter is, en natuurlijk daar waar dat wettelijk verplicht is, werken we (boven) regionaal samen.
4. De middelen in het sociaal domein zetten we **zorgvuldig en transparant** in. Hierbij kijken we naar de **toegevoegde waarde voor de inwoner,** en zetten niet enkel de kosten centraal.
5. **Het Sociaal Team heeft een sleutelrol**, door vroegsignalering, een brede uitvraag, het samen met de inwoner toewerken naar een integraal plan van aanpak, waar mogelijk de eerste hulp en ondersteuning te bieden en (proces)regie te voeren op het toewerken naar het resultaat met de betrokken zorgaanbieders.
6. We werken samen met leer-werkbedrijf **De Bolder op basis van partnerschap**: gezamenlijk werken we aan de optimale (arbeids)participatie van inwoners, ieder vanuit zijn eigen rol en verantwoordelijkheid.

Uit deze zes punten en de aandachtspunten uit de evaluatie vloeit ook de interne opgaven voor de gemeente voort.

3. De maatschappelijke opgaven die voortvloeien uit de visie werken we uit in uitvoeringsprogramma's
Uit het beeld voor de toekomst vloeien vier inhoudelijke clusters voort, waarbinnen we maatschappelijke opgaven zien:

- Gezond & veilig opgroeien
  Het beschikbaar en betaalbaar houden van passende zorg & ondersteuning – zoveel mogelijk op het eiland, en het blijven bieden van kwalitatief goed onderwijs
- Werk & zekerheid
  Een goede aansluiting tussen werk en potentiële werknemers, waarbij iedereen kan meedoen en bijdragen ook wanneer dit niet vanzelfsprekend is en het bieden van een solide vangnet voor inwoners die het (tijdelijk) zelf niet redden.
- Maatschappelijke ondersteuning & meedoen
  Met een steeds ouder wordende bevolking die langer zelfstandig thuis blijft wonen, de ondersteuning beschikbaar, betaalbaar en dichtbij houden, en de zorg voor kwetsbare inwoners goed inrichten – zoveel mogelijk in de eigen omgeving
- Gezondheid
  Goede samenwerking met alle zorgpartners waaronder de zorgverzekeraar en het zorgkantoor en breed inzetten op preventie en positieve gezondheid om inwoners zo gezond mogelijk en de zorg ook op langere termijn betaalbaar te houden.

Rond deze overkoepelende clusters worden uitvoeringsprogramma's opgesteld waarin de toekomstige ontwikkelingen worden vertaald in maatschappelijke opgaven en uitgewerkt in concrete (meetbare) doelen en activiteiten voor de komende jaren. Deze uitvoeringsprogramma's zijn een concretisering van de visie en de toekomstschets en hebben een kortere tijdspanne (ca. 2 jaar). Samen vormen de uitvoeringsprogramma's het beleid voor het sociaal domein voor de komende jaren. En vervangen ze verschillende oudere beleidsdocumenten waaronder in ieder geval het 3D Beleidsplan "Op weg naar een zorgzame samenleving", het Kader Mantelzorg en Vrijwilligerswerk (2016) en het maatschappelijk beleidskader "Samen leven op Texel; Texel is van ons allemaal" (2012). Bij de vaststelling van de uitvoeringsprogramma's, worden deze nota's gelijktijdig ingetrokken.

Bij het opstellen van de uitvoeringsprogramma's betrekken we onze maatschappelijke partners actief.

De uitvoeringsprogramma's worden de komende maanden uitgewerkt en ter vaststelling aan de raad aangeboden en worden voorafgegaan door twee Raadsinformatieavonden in het voorjaar (waar de toekomstscenario's voor De Bolder ook onderdeel van is). Omdat de opgaven en vraagstukken verschillend zijn, worden de uitvoeringsprogramma's in andere snelheden uitgewerkt en op verschillende momenten aan de raad worden voorgelegd.

Alternatieven

1. Kiezen voor één integraal uitgewerkt beleidsplan sociaal domein voor de komende vier jaar
In het verleden werd beleid voor (delen) van het sociaal domein geheel uitgewerkt aan de raad ter vaststelling aangeboden, meestal voor een periode van vier jaar. Deze keuze hadden we nu wederom kunnen maken. Gelet op het dynamische karakter van het werkveld, is gekozen om nu eerst een integrale visie voor de langere termijn vast te laten stellen, gevolgd door uitvoeringsprogramma's met een kortere looptijd.

2. *Een bredere of smallere scope voor de visie en uitvoeringsprogramma's hanteren.*
We hebben gekozen voor een integrale visie voor het brede sociaal domein. Dit betekent dat we ons niet beperken tot sec de 'grote drie' (de Wmo, Jeugdwet en Participatiewet), maar dat we ook direct gerelateerde thema's zoals minimabeleid, schuldhulpverlening, leerplicht, gezondheid en inburgering in de visievorming en uitvoeringsprogramma's betrekken.

Tegelijkertijd kaderen we hiermee het sociaal domein wel; door aanpalende beleidsterreinen zoals onderwijs of sport geen onderdeel te maken van het beleid. Het is een mogelijkheid om deze beleidsterreinen te clusteren en te kiezen voor één integraal plan dat gaat over alle sociaal-maatschappelijke thema's waar de gemeente taken in heeft.

Consequenties van het advies

- **Financieel**
  Uit de visie zelf volgen geen financiële consequenties. Bij de verschillende uitvoeringsprogramma's zal steeds een financiële paragraaf worden opgenomen.

- **Beleidsmatige consequenties**
  De visie geeft de inhoudelijke kaders voor het sociaal domein voor de komende jaren. Er zijn 5 leidende principes geformuleerd (zie 'Argumenten tot advies') die een belangrijke toets vormen voor al het beleid binnen het brede sociaal domein dat de gemeente Texel de komende jaren ontwikkelt. Het overgrote deel van het beleid wordt vastgelegd in de uitvoeringsprogramma's rond de vier genoemde maatschappelijke opgaven. Daarnaast is de rol van de gemeente beschreven wat duidelijke handvatten geeft voor zowel de ontwikkeling van beleid en regelingen als voor de uitvoering.

  Omdat het sociaal domein ook nauw raakt aan bijvoorbeeld onderwijs, cultuur, sport, wonen en openbare orde en veiligheid is het van belang dat relevant nieuw beleid en ontwikkelingen vanuit die beleidsterreinen ook langs deze vijf leidende principes wordt gelegd. Zodat we integraal vanuit dezelfde visie en aan hetzelfde toekomstbeeld werken.

Belanghebbenden

- **Externe belanghebbende(n)**
  De uitvoeringsprogramma's worden opgesteld met actieve input van onze maatschappelijke partners. Zij zijn belangrijke spelers in de doorontwikkeling en uitvoering, en daarmee sleutelfiguren bij het al dan niet bereiken van de doelstellingen. Gedragen uitvoeringsprogramma's zijn dan ook essentieel.

Ook de Adviesraad Sociaal Domein en SIGT worden hierbij betrokken.

Bij het tot stand komen van de visie en toekomstschets is een aantal partners gevraagd mee te lezen; vooral gericht op de grote lijn en de rol bij het vervolgtraject.

Relevante wet- en regelgeving of jurisprudentie

- Wet maatschappelijke ondersteuning, artikel 2.1.2
- Jeugdwet, artikel 2.2
- Participatiewet, artikel 8.d

Aanleiding / Voorgeschiedenis / Eerdere besluiten

In 2013 en 2014 zijn, in aanloop naar de decentralisaties in het sociaal domein, samen met de Kop van Noord-Holland diverse visie- en beleidsdocumenten vastgesteld. Deze documenten waren primair gericht op het inrichten en uitvoeren van de nieuwe taken die per 1 januari 2015 op de gemeente af kwamen. Inmiddels zijn we een aantal jaar verder, staat er een stevige basis en wordt gewerkt aan de inhoudelijke doorontwikkeling in het veld (transformatie). Reden genoeg om de visie en het beleid te herzien.

Vanuit de wetten inzake het sociaal domein heeft de gemeente de opdracht om periodiek beleid vast te stellen. Hierin wordt opgenomen hoe de gemeente invulling geeft aan haar wettelijke taken, wat de gemeente doet op het gebied van preventie en hoe de gemeente uitvoering geeft aan het VN-verdrag voor mensen met een handicap (VN-verdrag toegankelijkheid).